

Sokszor a nyelvtani óraszámok rovására adott elő olyan irodalmi anyagokat, melyek nem tartoztak szorosan a tantervbe. Emlékezetem szerint magas óraszámban dolgoztuk fel Balzac: *Elvesztett illúziók* című regényét, melyet a tőle megszokott vehemenciával adott elő: A regény főhősei, a két testvér Lucien és Dávid, különböző utakon akarnak kitörni a megszokott környezetükből, de mindketten hiszékenyek, álmodozók és ez okozza vesztüket. A végső konklúzió: aki ki akar emelkedni korábbi környezetéből, annak küzdenie kell és nem szabad meghátrálni semmi nehézségtől. Ezt tekinthetjük akár Osváth Béla életfilozófiájának is.

A tanítás mellett a tanár úr szinte minden sporttal kapcsolatban állt, de főként a labdarúgás érdekelte. Az iskolabajnokságokon együtt focizott velünk. Igazolt játékos volt a Hódmezővásárhelyi Torna- és Vívóegyletnek centerhalf felállásban. Örömmel mesélte, ha időnként rúgott egy nagy „sufnit”. Később a Székkutasi Gyapot SE-ben is játszott és benne volt minden csínytevésben. Játékosársai szerették sportszerűsége és fanyar humora miatt.

Nagy hozzáértéssel és fáradságot nem ismervé rendezte színpadra Shakespeare *Vízkeresztyét* az 1952-es diákbálla. Az előadásról rádiófelvétel is készült és külföldi újságírók is jelen voltak, akiknek Maczkó László nyelvtanár több nyelven tolmácsolott.

Osztályunk diákbállaiban, 1953-ban, a BGG 230 éves jubileuma lakalmából a *Csongor és Tündét* vitte színpadra nagy sikerrel. Az előadást követő bálon a Magyar Rádió Táncczenekara szolgáltatta a zenét.

1953 nyarán a sztálinvárosi (ma Dunaújváros) építőtáborban töltöttünk néhány hetet osztályfőnökünkkel. A munkavégzés vidáman, jó hangulatban zajlott Osváth tanár úrnak köszönhetően. A móka és a kacagás elengedhetetlen „kelléke” volt az építőtábori munkának. A tanár-diák kapcsolat rendkívül oldott, közvetlen volt itt is, akár a tanítási órákon.

Befejezésül hadd idézzem Illés Jenő a BGG 250 éves évfordulójára rendezett ünnepi esten elhangzott beszédének záró gondolatát Osváth Béláról: „Ott él Ő minden gondolatban, az Ő szelleme ott munkál minden olyan emberben, aki formálni tudja egy város, egy közösség, egy ország szellemét, kultúráját, életét.”

Az Osváth-dombormű elkészítését adományával támogatta: Ambrus János, Ankner Mihály, Balázs Imre, Bánfi Ferenc, Bekéné Albert Lidia, Bereczki András, Bus Miklós, dr. Csaba József, dr. Csehó József, dr. Hadas János, dr. Márton Bálint, dr. Tóth János, Farsang János, Földi Pál, Köntös István, Kulcsár István, Molnár Imre, Móritz Miklós, Nagyvillés Mihály, Szabó István, Varga János.

Köntös István
fotó: Ambrus János

Osváth Béla emlékére laudáció

A színházban az előadás végén kinek is tapsolunk? Tapsolunk a csodálatos színésznek, a szép jelmeznek, az impozáns díszletnek; tapsolunk a varázslat látható „kellékeinek”, de vajon tapsolunk-e az előadás, a közös játék láthatatlan szereplőinek, azoknak a szorgos-munkás létrehozóknak, akik nélkül nincs színház? Az öltöztető, a fodrász, a kellékes, a díszítőmunkás, a világosító, a hangosító, az ügyelő, a sűgő mind-mind azért dolgozik, hogy az esti élmény valóban varázslatos legyen. De ez a sor még mindig nem teljes, mert azt a megszállott munkást – aki a színházrendezővel együtt barátként és segítőtársként eltervezi és megálmodja, hogy a színház milyen gondolatokat, milyen világokat tárjon fel, milyen tükröt tartson kortárs nézőinek – nemigen ismeri a nagyrődemű. A dramaturg tevékenysége végképp láthatatlan.

A szellem emberének a színházban mindig is makacsnak és türelmetlenül elkötelezettnek kell lennie a magyar nyelv gazdag művelése, új magyar drámák megszületése, új gondolatok színpadra állítása mellett. Az igényes műsorpolitika kialakítása kitaró és bátor, igazságát erősen képviselni tudó, széles látókörű tanárt kíván, aki egész népét szándékozik és "nem középiskolás fokon" tanítani.

Osváth Béla tanár úr ilyen ember lehetett, aki szinte a semmiből teremtett színházat Vásárhelyen, egyszerre volt színigazgató, színész és 1946 őszétől gimnáziumi tanár. Aztán volt rendezőgyakornok a Nemzeti Színházban, melynek később fődramaturgja is lett. Alapos és szerteágazó műveltsége alkalmassá tette őt arra, hogy betöltse a hódmezővásárhelyi Tornyai Múzeum igazgatói posztját, később az Országos Irodalmi Választmány titkára is volt, és az Irodalomtörténeti Intézet kutatója. Szerkesztett irodalmi folyóiratot is. Írt tanulmányokat a színészet történetéről, a magyar drámáról. Türelmetlen dramaturgia címmel összefoglaló tanulmánykötetben olvashatók szenvedélyes gondolatai a színházról.

A színház – azt mondjuk – a pillanat művészete. De Osváth Béla kritikus, dramaturg, író, igazgató, rendező, irodalomtudós, szóval Osváth Béla tanár úr egész élete bizonyosság arra, hogy a kor minden nehézségével szemben is értelme van ragaszkodni a kitzűzött nemes célhoz, hogy nyomot kell hagyni a jelenben, új magyar drámákban kell megfogalmazni sorsunkat, tovább kell vinni a magyar nyelv és a magyar dráma, vagyis a magyar kultúra ügyét. Osváth Béla tanár úrnak sikerült a mulandósággal szemben maradandó örökséget hagyni. A Nemzeti Színház tisztelettel hajt fejet egykori munkatársa előtt.

Tisztelettel üdvözli a hajdani tanítványokat a Nemzeti Színház egész társulata nevében Alföldi Róbert főigazgató és Vörös Róbert irodalmi vezető.

A BETHLEN GÁBOR GIMNÁZIUM IV. REÁL OSZTÁLYA 1953-BAN.
KÖZÉPEN OSVÁTH BÉLA OSZTÁLYFŐNÖK